

सर्वधर्मसौमि

सर्व धर्मस्य उद्भवस्य कारणं मानवः एव।
मानुष्यस्य सृष्टिः भवति धर्मः। सर्व धर्मस्य आशयः
या आशः एकः भवति। 'एकः वादिः, एकः धर्मः, एकः
देवः' इति लक्ष्यार्थं श्रीनारायणसूक्तैः। सः एकः एव
मानवधर्मः इति चिन्तय उपजाता। नस्य वचनात्
सर्व धर्मः एकः भवति नस्याः आशयः एकम् आश्वे
इति वयं ज्ञानं शक्यते।

पुरातन काले लोके सर्व जनाः एकीभूय
एक मनसा एव जीवितवन्तः। जनाः विविधाः भाषा
संस्कारः, धर्मः, वस्त्रं, भोजनं च उपयुज्यते। किन्तु
तत् समये सर्वे जनाः एकमनसा, साहोदर्येण
मानवीरपेक्षतया जीवति स्म। जनाः परस्पर समन्व
चिन्तया सहकारणेन च वर्तते। तत् समये जनाः
स्वस्य धर्मः सम्यक् आचरितवन्तः, अन्यस्य धर्मः
आक्षेपं च कृतवन्तः।

कश्चन कालावधौ एव लोके धर्म प्रश्नानां
आरम्भतः। कश्चन राज्ये धर्मस्य नाम उभेकाः प्रश्नाः

संभवती स्म। तत् कालः सामूह्य उच्चाधीनस्य कालः
एव आसीत्। बहवः धर्म, जातिः सम्बन्धाः प्रश्नाः
अस्माकं राज्ये निवृत्ताः स्म। हिन्दु समुदायस्य जनाः
अन्य समुदायस्य जनानां विद्वेषकृत्या एव पश्चरन्ति स्म।
अन्य समुदाय जनाः अपि तत् शिन्धा एव कर्मः
कृतवन्तः। हिन्दु समुदाये एव ब्रह्मण, क्षत्रिय, वैश्य
शूद्र इति शिन्धा क्रमिकरणं कृतवन्तः। ब्राह्मणजनाः
समुदाये उच्चातजनाः, शूद्रजनां समुदाये अधम जनाः
एव आसीत्। तत् कारणे ब्राह्मणजनाः अन्य जनयोः
आतिथीकर शिन्धा पीडयन्ति स्म। इत्त् कारणं
सर्व जनाः अन्येषु कोऽपि सहकरणं न कृत्वा
जीवन्ते। एतत् सर्वं वश्यं एव स्वामीविवेकावन्देः
एवं उक्तं :-

“केशं उक्तः आन्दोलनयः एव।”

वृत्तकाले अपि जनाः धर्मस्य नाम उक्ताः
प्रश्नाः समुदे सृष्टरि। जनाः मतविद्वेषेण या
धर्मविद्वेषेण एव समुदे नसन्ति। अधुना धर्मस्य
कारणं समुदे धर्मजनाः बहवः प्रश्नाः तयं माध्यम
द्वारा स्मृतवन्तः। उत्तरप्रदेश नाम राज्ये अपि

മുസ്ലീമിനു സമുദായ ഭേദമന്യം സ്വാനെ രാമക്ഷേത്രം സ്വാധീകാരം
 ഇതി പ്രശ്നം അപമാനം । ധർമ്മ പക്ഷം വാസ്തവം ഇതി തിന്മ
 ഇവ തന് മാതൃകാപാപം മനം । ഇവർ ശിക്ഷാ അനേകം പ്രശ്നം
 അഥ അസ്ഥകം സമൂഹം അപമാനം ।

ധർമ്മം മാനവഗുണായ വാസ്തവം, ഇതി തിന്മ ഇവ
 ശരി അന്ധവിശ്വാസം, അനാചാരം കാരണം । മതമനുഷ്ഠിതം,
 വേദിക, യുദ്ധം, ഇന്ത്യയിലെ മതഗ്രന്ഥം അനേകം ഗുണപര
 ഉപദേശം അറിവ് । കിന്തു അധുനാ മതം ഇവർ അന്ധം
 ഭയം ഇവ സ്വീകൃതം । ഗതമാശേ വയ് മാതൃകാപാപം
 പാപം പക്ഷം വരി അശ്വം വരദന്യാധം । തന് പക്ഷം മിക്ക
 വരി പക്ഷം । പാപി നാമ കർമ്മം യുക്തം ക്ഷേത്രം
 ദൈവമനുഷ്ഠിതം, മതസംസ്ഥാനം ന ച കർമ്മം ഇതി രൂപം
 വരി കൃതവന്തം । പാപി തന് ശ്രീകൃഷ്ണം മാനം, രക്തം
 ന ഉപയുക്തം അനേകം പുണ്യം അപി കൃത്യം ।

വയ് പാപം അന്ധ വരി അശ്വം മൃഗം നാമ
 യുവാരി കൃത്യം കൃത്യം । അ കപടമനുഷ്ഠിതം നാമം
 മൃത്യം സ്വസ്ഥ പാപം ഇന്ത്യ കൃത്യം । ഉത്തരഭാഗം
 അപി മനുഷ്ഠിതം ഇതി വ്യാപനം അനേകം പ്രശ്നം സമൂഹം
 അപി കൃത്യം । മനുഷ്ഠിതം അപി അന്ധം ശിശു

ന്യവേദധരീ । മനുഷ്യവൈഷ്യം അതീ ജീകര ചാഭരണ ഭൂഷാഃ
വിശുഃ സൃതപ്രാധഃ അജാതത് । ഇതന് വാതി അരികുഃയകര
ജാതി । ധർമഃ മനുഷ്യര്യ ഗുണാഃ ഇത സൃഷ്ടേ ഇതി ത്വയ്
ഇഷ്ടീകർവ്വു സമയഃ സമാഗച്ഛാന്വീ ।

ഗതവർഷേജ്യോ അർഷാതഃ പരീപലനശാ സമയേ
സർവ്വേ ജനാഃ സ്വര്യ ധർമഃ, കൃതഃ ച തിനാ ചിന്തയാതീ ഇവ
പ്രവർതനം അകരേത് । ജനാഃ സർവ്വേ പരീപൂയ തവകേശല സൃഷ്ടയാ
പരിപാതഃ കൃതവന്തഃ । ജനാഃ അന്യേ ജനേജ്യോ അതര്യ
വസ്തുനാ ഹേതീ സഹകരണേ ഇവ തന് സമയേ ജീവനവന്വഃ ।
ജനാഃ കേവീടു സഹമാശ്യാഃ കാലാത് അപി പരീപൂയ
പ്രവർതനം കൃതവന്തഃ । സർവ്വേ ജനാഃ അന്യ ജനേജ്യോ സഹായ്
ഹേതീ । തന് സമയേ സർവ്വേ ധർമഃ, കൃതഃ, മനുഷ്യഃ അപി
പരഃ ഇതി ചിന്തയാ ത്വയ് പ്രവർതവന്തഃ ।

സർവ്വേ ധർമഃ പരഃ അസ്മി । സർവ്വേ ധർമര്യ അർ
അപി പരഃ അസ്മി । ധർമഃ മാനവര്യ അർജീവൃഷ്ടഃ ഇതി നമ്യേന
സൃഷ്ടേ, തിന്തു അധുനാ ധർമര്യ മാനവകേ ഖേവഹേ അന്വായീശ്വാശാഃ
ലോകേ പ്രശാന്തീ । ധർമഃ പരഃ ഇതി അന്തഃ പ്രശാന്തീഃ
അഭയാതീ । സർവ്വധർമമന്ദ്രീ ഇവ ത്വയ് ചിന്തവനീയം ।